

Erhan Bener

Aynanın Arkası

Her sabah, tıraş olmak için aynanın karşısına geçtiğinde, ilk işi yüzünü incelemek olurdu; şakaklarındaki aklar çoğalmış mı, bir gün önceki içki âleminde sonra gözlerinin altındaki torbalar daha mı sarkmış, burnunun sağ yanındaki -tabii aynaya göre sol yanındaki- sivilce iyice kızarmış, patlatsa mıydı acaba, bütün bunlar yoksa yaşlanma belirtisi mi diye daha çok kaygılanarak. Bazen de bir gün öncesinin olayları üzerine kendisiyle konuşur, özeleştiri yapar, bazen kendisine dil çıkarır, bazen, kazandığı bir başarıyı, sevindirici bir olayı, en çok da -uzatmalı sevgilisi dışında - güzel bir kadınla, birer kadeh şarap eşliğinde yaptıkları gelecek vadeden sohbeti anımsayarak, aferin oğlum, sen bu yolda devam et, dercesine gülümserdi.

Aynalarla bu sabah sohbetlerinin ona özgü, ona özel olmadığını biliyordu elbet. Tıraş olmanın keyifli yanlarından biriydi bu. Bir ılık ve mahrem hava içinde, kendi kendisiyle baş başa, gizlenmeye, sahte davranışlara gerek görmeden, bir çeşit günah çıkarma kulübesindeymiş gibi konuşmak, sabah biraz da işe yetişmek için erken uyanmak zorunluluğundan kaynaklanan sıkıntılı ruh halinden sıyrılmak, homur homurluğunu üzerinden atmak için en hoş, en geçerli yoldu. Abartmadan, erkeklerin pek çoğunun bu oyunu oynamaktan hoşlandığını tahmin edebiliyordu. Arada sırada kötü haberler de verse, aynadaki imgelerine bakarken, kendileri hakkında, ya da sevdikleri, sevmedikleri, hatta ülke ve dünya olayları hakkında düşündüklerini bir tuvaletin ses geçirmez kapalılığı içinde söylemek, insanların kendilerini ne kadar beğendiklerini öyle hot be hot, açıkça ortaya koymalarından iyiydi en azından, hatta daha az tehlikeliydi. Hiçbir otorite, bir insanı tuvalette kendi kendisiyle yaptığı bu içten konuş-

malar nedeniyle suçlayamaz, yargılayamazdı. Tabii, yalnız onlar değil, gündelik hayatta onun kendilerine önem verdiğini sanan dostları, yakınları da, bu konuşmalarda onlarla nasıl dalga geçtiğini bilemeyecekleri için kırılmazlardı.

Bu tıraş oturumlarından yoksun olan kadınlar, makyaj yapmak, ya da sadece yüzlerini yıkamak için aynanın karşısına geçtiklerinde aynı şeyleri yaparlar, kendi kendileriyle aynı içtenlikle konuşurlar mıydı, bilmiyordu. Bir keresinde sevgilisine sormuştu, o da kendisinin de aynasıyla böyle haşır neşir olduğunu söylemişti. Oysa, bütün erkeklerle bütün kadınları aynı çuvala koymak yanıltıcı olabilirdi. Bunun yanlış bir şey olduğunun bilincindeydi. Ama en azından tanıdığı bütün kadınlar - sevgilisi hariç- sabahları genellikle aynalarının başına korkarak giderlerdi. Sabah yataktan kalkarken, akşamki güzelliğini koruyabilen pek az kadın tanıdığı o yaşına kadar. Tabii sevgilisi dışında. Ne var ki, sevgilisiyle her gece birlikte değillerdi. İnsan böyle günlerde kendisini karşısındakine en güzel, en azından en az eleştirilebilecek yanlarıyla göstermeye çaba harcardı.

Bir de genel kanı olarak, gazetelerde, radyo ve televizyonlarda, ya açıkça, ya da karikatürleri çizilerek vurdumduymazlıkları, yüzüzlükleri açık açık vurgulanan kimi politikacıların, işadamlarının, her türlü sanat tüccarlarının, yosmaların ya da muhabbet tüccarlarının aynaya baktıkları zaman ne gördüklerini merak ederdi. Belki de Dorian Gray'ın portresi gibi hiç değişmeyen, her daim gülümseyen bir suratları vardı.

Aslında, insan her sabah aynadaki imgesine baktığı için bir çeşit alışkanlık oluşuyor, kendi yüzündeki gün be gün değişen çizgileri, hatta ifade özelliklerini fark etmiyordu. Örneğin bu sabah, sevgilisinin doğum gününü kutlayan telefonuyla uyanmış, kendisini bir an çok yaşlanmış hissederek hüzünlenmiş, belki de bu hüzün havasından çabucak kurtulmak için, kendisini banyoya atmıştı. Önce sıcak bir duş yapıp ondan sonra da sinekkaydı tıraş olunca kendisini yine eskisi gibi genç ve hayat dolu hissedeceğini biliyordu.

İşte bu sabah, tıraş olmak için aynanın karşısına geçerken, bu düşünceler, bir yandan, belki yine de, yaşam merdiveninden yokuş aşağı inmeye başladığının kuşkulu bilinciyle içinde bir kaygı bulutunun varlığını hissetmiş olsa da, bir meltem esintisi gibi aklından gelip geçiyor, bir yandan da bir gece önceki, ne zamandır arkasından koştuğu o güzel kadınla beklenmedik buluşmasının, o nefis aşk oyunlarının tatlı mahmurluğu içinde suratını sabunlarken, daha doğrusu bir tıraş gereçleri markasının fabrikasyon köpüğüne bularken, neşeli bir şarkı mırıldanıyordu. Mutluydu. Hayatının akışından memnundu. Uzatmalı sevgilisi zulasında onu beklerken o başka güzeller tarafından da seviliyordu. İşleri yolunda, sağlığı yerindeydi.

Ancak tam tıraş bıçağını eline aldığı sırada, aynadaki imgesinde bir tuhafılık olduğunun farkına vararak duraksadı. Dikkatle baktı. Yanılması olanaksızdı. Gerçi aynadaki imgesi kendisinininkiydi ama aynadan yansıyor gibi değil de, bir fotoğraf görüntüsü gibiydi. Burnunun

sağ yanındaki kızarmış sivilce, aynadaki görüntüsünde sol tarafta olması gerekirken, fotoğraf-taki gibi yine sağ taraftaydı. Dahası, suratının yarısı sabunlu, öbür yarısı tıraşlıydı. Kaymak gi-bi.

Gözlerini ovuşturdu. Inanılacak gibi değildi, aynadaki yansımada hiçbir hareket olmamış-tı.

“Ne oluyor bana?” dedi. “Hâlâ uyanmadım mı, yoksa bu bir halüsinasyon mu?”

Birisinin kısık sesle güldüğünü işitir gibi oldu. Baktı, aynadaki imgenin dudakları, yani kendi imgesinin dudakları, gülmemek için kendisini zor tutuyormuş gibi büzülmüştü. Az ön-ce sevgilisinin telefonu ile uyandığından, sonra da duşa girerek iyice ayrılmış olduğundan kuş-kusu yoktu. Öyleyse bu ne demek oluyordu? Sarhoşluğu geçmemiş miydi yoksa hâlâ? Böyle bir şey söz konusu bile olamazdı. Elinde olmadan,

– Kimsin sen, dedi öfkeyle. Ne arıyorsun benim aynamda?

Bir an için aklından bir muzip arkadaşın, dolabın aynasını çıkarıp arkasına geçmiş olabi-leceği gibi saçma bir açıklamanın geçtiğini fark ederek, kaygısı daha da arttı. Deliriyor muy-du yoksa?

O sırada, aynadaki adamın bu kez yüksek sesle,

– Telaşlanma, dediğini duydu. Sesi daha çok bir teyp bandından yansıyormuş gibiydi ama kendi sesiydi, sadece biraz yorgun.

– Ne oluyor, dedi bu kez biraz da telaşla.

Gülümsedi aynadaki imge:

– Sen deli falan değilsin. Hayal de görmüyorsun. Ben, senden başkası değilim. Yani senin de fark ettiğin gibi, her sabah aynandan yansıyan görüntün değilim. Ben, benim. Senin ken-dinim.

Aptalca bir şeydi bu, inanılmaz bir şeydi ama yine de derin bir nefes aldı. Bu bir oyundu. Böyle bir şeyler okumuştun bir yerlerde, gazetede, televizyonda, ya da abonesi olduğu popü-ler bir bilim dergisinde. Bilgisayar aracılığıyla ve lazer ışınlarının yardımıyla bu tür uzaktan kumandalı oyunlar oynanabiliyordu. Şirkette kendisini bilgisayarların çekimine kaptırmış, bu yüzden biraz da alay konusu olan bir teknisyen arkadaşları vardı. Gerçi onun kendisine böy-le bir oyun oynamasına olanak sağlayacak kadar içli dışlılığı yoktu ama bugünün doğum gü-nü olduğunu öğrendiyse, böyle bir şaka yapmaya cüret etmiş olabilirdi.

– Tamam, dedi. Artık şu münasebetsiz oyunu bırak da tıraş olayım, yoksa işe geç kalaca-ğım.

– Aklından neler geçtiğini biliyorum, dedi aynadaki imge. Çünkü aynı şeyleri ben senden birkaç saniye önce düşünmüştüm bile. Çünkü ben senin yaşamının öteki yarısıyım, yani se-nin daha sonra yaşayacağın dünyadan geliyorum ve senin yaşadığın günlere doğru gidiyorum.

Anlayacağın, bu an, ikimizin de yaş günü. Yaşlarımızın keşiştiği noktadayız. Sen yaşlanıyorsun, ben giderek gençleşiyorum. Giderek çocuklaşacak, bebekleşecek ve sonunda annemizin karnında iki yumurtaya ayrışıp yok olacağım.

Bir an, “Ama annem çoktan öldü benim,” demek geçti içinden, sonra bu itirazının saçmalığını düşünerek kendisini tuttu. İnanılmaz bir konuşmadı bu ama giderek olağan bir şeymiş gibi karşıladığının farkındaydı. Bir yandan da hâlâ bunun bir elektronik bilgisayar oyunu olabileceğini düşünmekle birlikte, aklından başka olasılıklar da geçiyordu. Aklına bir süre önce gördüğü ilginç bir film gelmişti. O filmin kahramanı, nasıl bir olayın ya da rastlantının sonucu bilinmez, daha doğrusu anımsamıyordu ama saçlı sakallı yaşlı bir adam olarak doğuyor, hızlı bir gelişmeyle giderek gençleşiyor, çocuklaşıyor, en sonunda da bir doğumevinde yok oluyordu.

Aynadaki imge yine güldü:

– Yanlış, dedi. Bu bir film değil. O filmin kahramanı tek kişiydi, biz bütünün parçalarıyız. Bir benzeme, bir rastlantı var kuşkusuz ama bu, bu sabah ikimizin de aynı anda tıraş olmaya karar vermemiz ve aynı anda aynaya bakmamızdan başka bir şey değil.. Aslında tabii böyle bir rastlantıya, insanlığın varoluş tarihinde hiç rastlanmamıştır. Bir bakıma çok şanslısın...

– Neden?

– Düşünsene...

Düşündü.

– Doğru, dedi. Sen şimdi gerçekten söylediğin gibi benim ilerde yaşayacağım tarihten geliyorsan, ilerde neler olacağını bana söyleyebilirsin...

O anda yine aklına yıllar önce gördüğü bir başka film gelmişti. O filmde de, sefalet içinde yaşayan ve intihar etmeye karar veren bir adamın bir sabah kapısının altından bir gazete atılıyordu. Gazete bir gün sonrasının tarihini taşıyordu. Adam o gazeteden at yarışlarının sonuçlarını öğrenerek, elinde avcunda kalan bütün parayla aslında sürpriz olarak sayılan ata oynuyor ve büyük bir para kazanıyordu. Ne var ki, çok zengin olduktan sonra, bu kez gazetede kendisinin bir trafik kazasında öldüğü haberini okuyor, kazadan kurtulmak için çırpınıyor ama kaderin oyununa karşı çıkamıyordu.

Aynadaki imge yine gülmeye başladı,

– Seni çıkarıcı, dedi. Bir kere sen kumar oynamazsın, at yarışlarından anlamazsın, havadan para kazanmaya ihtiyacın olmayacak kadar varlıklısın... Kaldı ki, benim sana daha sonra yaşayacaklarını, ne zaman ve nasıl öleceğini söylemeye yetkim yok. Buna olanağım da yok. Öte yandan, bir de benim açımdan bak olaya. Senin yaşadıklarını ben yaşamadım henüz, ama yaşadıklarının sonuçlarını yaşayarak öğrenmiş olsaydım, hayatım çekilmez olurdu.

– Nasıl yani?

– Düşünsene, bana çok parlak bir meslek yaşamı vadeden bir iş için sınava hazırlanıyo-

rum örneğin, bu sınavı kazanamayacağımı bilsem çalışır mıydım? Ya da tam tersi. Nasıl olsa kazanacaktım diye kitap yüzü açmazdım. Ya da çok beğendiğim bir kadına arkadaş olmamızı önerirken, onun beni geri çevireceğini, ya da hemen kabul edeceğini bilecek olsam, bunun zevkli bir yanı kalır mıydı?

Bir gece önce yaşadığı sürpriz mutluluğu anımsayarak aynadakine hak verdi. İşin bu tarafını düşünmemiştir.

– Tabii, dedi aynı şey benim için de söz konusu. Yarın başıma ne geleceğini, iyi ya da kötü önceden bilecek olursam...

– Aynen öyle, dedi aynadaki yüz. Bu tuhaf bir rastlantı, öylece kabul et ve üzerinde durma, yoksa kafayı üşütürsün. Zaten gereğinden fazla gevezelik ettik. Zaman ister ileri doğru, ister geriye doğru, durmadan ilerliyor. Bak, bu arada ben çoktan tıraşımı bitirdim bile. Ben gidiyorum...

Telaşla sözünü kesti imgenin:

– Dur, dedi, acele etme, daha birbirimize anlatacağımız şeyler olmalı...

– Ne gibi?

– Sen şimdi, gerçekten, benim geleceğimi mi yaşadın?

– Evet ama, seninle bugün karşılaşınca, belleğimdeki bütün bilgiler silindi. Şu anda yeni doğmuş bir bebeğinki kadar boş belleğim.

– Yine de bugün sen de benim gibi ama ilerden geriye doğru otuz beş yaşına girmiş bulunuyorsun, bu doğru, değil mi?

– Evet, bu doğru. Şu ünlü şairin dizelerindeki gibi, “Yaş otuz beş, yolun yarısı eder...”

– Başka bir deyişle... Benim otuz beş yıl daha yaşayacağım çıkıyor senin bu sözlerinden...

Aynadaki yüz kıpkırmızı oldu,

– Ben böyle bir şey söylemedim, dedi. Lafın gelişi... Kaldı ki, biliyorsun bu dizeleri söyleyen şair o kadar yaşamadı, kısa bir süre sonra ölüp gitti...

– Sen nereden biliyorsun?

– Bu bir genel kültür sorunu!

– Pekâlâ, anlaşıldı. Söylemene gerek yok, bunu ben de düşündüm.

Duraksadı, içine bir korku girmişti ansızın.

– Yoksa ben de mi öyle olacağım demek istiyorsun, dedi. Yani...

– Ben öyle bir şey söylemedim.

– Tahmin etmiştim. Ama sen söylemesen de aslında söylediklerinin mantıklı bir sonucu bu. Eğer, benim geleceğimden gelen sen de benim gibi otuz beş yaşındaysan, benim önümde yaşanacak daha otuz beş yıl var demektir...

Aynadaki yüz gülmeye başladı,

– Bakıyorum, hâlâ mantuktan söz edebiliyorsun...

Onun alaycı gülüşüne önem vermeden,

– Sen sadece bu otuz beş yılı nasıl geçireceğim hakkında bana hiç değilse genel hatlarıyla bir şeyler söyle...

– Özür dilerim. Sana söyledim, bugün burada seninle karşılaşınca, belleğimdeki bütün bilgiler silindi. Sana verebileceğim hiçbir ipucu yok. Ama üzülme, otuz beş yıl sonra nasıl olsa yine karşılaşacağız, ben ana rahminden çıkmak üzereyken, sen de son nefesini verirken...

Bunları söyler söylemez, aynadaki fotoğrafa benzeyen yüz hızla silindi, yerini her sabah biraz asık da olsa, alışık olduğu görüntüsüyle karşılayan sabuna bulanmış yüzü aldı. Her şey olağan durumuna dönmüştü.

Bir süre aynanın karşısında soluk almadan durdu. Akli karmakarışık olmuştu. Başına gelenin gerçek olduğuna inanamıyordu. Bunu en yakın arkadaşına, hatta sevgilisine anlatacak olsa, onunla alay edeceklerinden kuşkusu yoktu.

Olabilir miydi böyle bir şey? Hangi esrarlı güç onu yaşamının öteki yarısıyla karşı karşıya getirmişti? Aslında olağanüstü bir fırsattı bu ama ondan, geleceği ile ilgili işe yarar hiçbir şey öğrenememişti. Daha doğrusu, belki de çok önemli bir şey öğrenmişti. Önünde yaşayacağı bir otuz beş yıl daha vardı. Nasıl geçecek olursa olsun. İnsanın yaşamını yaşama koşullarını düzenleme olanağı vardı her zaman elinde.

Ama öte yandan, içinden bu rastlantıya hâlâ inanmıyordu. Hâlâ elektronik bir oyunla karşı karşıya olduğuna inanmak ihtiyacıydı. Şirketteki arkadaşı, ya da kim bilir, casusluk filmlerindeki gibi bir deli profesörün kobaylığını yapıyordu.

Dalgin dalgin tıraşını tamamladı. Bugün önemli bir iş görüşmesi yapacaktı. Keşke şu aynadaki adam sözleşmeyi istediği koşullarda kabul ettirip ettiremeyeceğini olsun söylemiş olsaydı ona. Karşısındakiler, iş alanının en önemli müşterileriydi. Bu yüzden itinayla giyindi. Çantasını alarak evden çıktı. Hava çok güzeldi. Herkes sokaklardaydı. Karşıya geçmek için ışıktaki durup bekledi. Saatine baktı, randevusunu kaçırmak üzereydi. Keşke bir taksiye binseydi. Yeşil ışık yanar yanmaz atıldı, yola indi. Sonrasını bir daha hiç hatırlamadı. Tam o sırada hızla dönüş yapan bir araba sol tarafından kalçasına çarpıp devirmiş, bir süre de sürüklemişti onu. Sağdan soldan koşanlar güçlükle çıkardılar onu arabanın altından. Az sonra da bir ambulansın siren sesi duyuldu.

Son anda olaydan haberi olan yaralının yakını, genç ve güzel kadın, ameliyatı gerçekleştiren operatörü yorgunluk kahvesini içerken yakaladı. Telaş ve heyecan içinde,

– Yaşayacak mı doktor, dedi. Ne olur, gerçeği söyleyin bana.

Üzüntüyle başını salladı doktor,

– Yazık dedi. Onu ölümden kurtardık ama, omurgası fena zedelenmiş. Maalesef, adamcağız ömrünün geri kalan bölümünü felçli olarak geçirecek...